ارزشیابی مستمر

الف) جاهای خالی را با کلمات یا عبارات مناسب کامل کنید. (۲ نمره)

۱ ✪ اولین علامت رشد اجتماعی کودک ..... است.

۲ توانایی ..... و رشد مهارت‌های ..... از نشانه‌های رشد شناختی کودک هستند.

۳ بازی‌های موازی در سن ..... رخ می‌دهد.

۴ رشد مو در صورت پسران از ویژگی‌های ..... جنسی است.

۵ ..... یکی از عوامل مهم تأثیرگذار محیطی در رشد است.

۶ دوقلوهایی را که از دو تخمک جدا به‌وجود می‌آیند، دوقلوهای ..... می‌نامند. (اردبیل ـ نمونه‌دولتی الزهرا (س) ـ دی ۹۷)

۷ یکی از تغییرات شناختی در دورهٔ نوجوانی بروز ..... در نوجوانان است.

ب) به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۸ ✪ ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبهٔ رشد چیست؟ (۰/۲۵)

۹ در روان‌شناسی رفتارهای وابسته به آمادگی زیستی چه نام دارند؟ (۰/۲۵)

۱۰ جنبهٔ رشد مرتبط با هریک از ویژگی‌های زیر را مشخص کنید. (۱/۲۵) (تهران ـ مدرسهٔ فرهنگ ۴ ـ دی ۹۶)

الف) مهارت‌های زبانی: ب) ابراز محبت: ج) گرفتن اشیا:

د) بازی با دیگران: هـ) تشخیص بد و خوب:

۱۱ ✪ عوامل مؤثر در رشد را نام ببرید. (۰/۵)

۱۲ در تبیین فرایند رشد اخلاقی چرا کودکان به عنوان عنصر اخلاقی به شمار نمی‌آیند؟ (۱) (تهران ـ مدرسهٔ فرزانگان ـ دی ۹۷)

۱۳ ✪ منظور از رشد ناگهانی در دورهٔ نوجوانی چیست؟ (۰/۵) (تهران ـ مدرسهٔ فرهنگ ۶ ـ دی ۹۶)

۱۴ ابعاد رشد در فراخنای زندگی چگونه است؟ (۰/۲۵)

۱۵ پیامد تغییرات شناختی در نوجوان با چه توصیه‌هایی همراه است؟ (۲)

۱ لبخند اجتماعی (۰/۲۵) ۲ حل مسئله (۰/۲۵) ـ زبانی (۰/۲۵) ۳ ۴ یا ۵ سالگی (۰/۲۵) ۴ ثانویه(۰/۲۵) ۵ یادگیری (۰/۲۵) ۶ ناهمسان (۰/۲۵) ۷ قوهٔ استدلال (۰/۲۵) ۸ جسمانی (۰/۲۵) ۹ رسش یا پختگی (۰/۲۵) ۱۰ الف) شناختی (۰/۲۵)، ب) هیجانی (۰/۲۵)، ج) جسمانی (۰/۲۵)، د) اجتماعی (۰/۲۵)، هـ) درک اخلاقی (۰/۲۵) ۱۱ عوامل وراثتی (۰/۲۵)ـ عوامل محیطی (۰/۲۵) ۱۲ کودکان در ابتدا هیچ تصوری از کار خوب ندارند (۰/۲۵) به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند (۰/۲۵) برای تبدیل شدن یک عنصر اخلاقی (۰/۲۵) باید یک فرایند تدریجی و پیچیده طی شود. (۰/۲۵) ۱۳ در دورهٔ نوجوانی وزن نوجوان افزایش یافته (۰/۲۵) سپس قد و در ادامه عضلات او رشد سریع خواهند داشت. (۰/۲۵) ۱۴ رشد در طول زندگی یا فراخنای زندگی به مراحل مختلفی تقسیم می‌شود. مانند دورهٔ کودکی، نوجوانی، بزرگسالی (۰/۲۵) ۱۵ حساسیت انتقاد (۰/۲۵) ← عدم عیب‌جویی از او، (۰/۲۵)؛ احساس منحصر به فرد بودن (۰/۲۵) ← پذیرش ویژگی‌های او (۰/۲۵)؛ آرمان‌گرایی (۰/۲۵) ← تفهیم آمیختگی محاسن و معایب (۰/۲۵)؛ مشکل در تصمیم‌گیری (۰/۲۵) ← عدم تصمیم‌گیری به جای او (۰/۲۵)

@KetabVaBook

درس ۳: احساس، توجه، ادراک

مفاهیم آموزشی

۱ـ ✪ **واژگان کلیدی**

۱) احساس: تحریک اندام‌های حسی توسط محرک‌ها

۲) توجه: انتخاب محرک خاص از بین محرک‌های بی‌شمار پیرامون ما

۳) ادراک: تعبیر، تفسیر، معنی، مفهوم و سازمان دادن به محرک‌های توجه‌شده

۴) محرومیت حسی: شرایط فقدان حواس

نکته: به علت سرعت زیاد فاصلهٔ زمانی بین احساس، توجه و ادراک نادیده گرفته می‌شود.

۲ـ ✪ **توجه**

۱) تعریف	انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف
۲) تمرکز	توجه مداوم و پایدار
۳) منابع	حواس ـ اطلاعات حافظه ـ سبک پردازش افراد و انتظارات آنها

نکته

آماده‌سازی: ارائهٔ پیشین محرک برای تسهیل دریافت محرک بعدی را آماده‌سازی می‌گویند.

۳- **عوامل مانع تمرکز**
۱) یکنواختی و ثبات نسبی (خوگیری)
۲) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه

۴- **عوامل ایجاد تمرکز**
۱) تغییرات درونی و تازگی محرک
۲) درگیری و انگیختگی ذهنی

۵- ✪ **کارکردهای توجه**
۱) ردیابی درست علامت: تشخیص علامت هدف در مقابل علائم انحرافی که باعث حواس‌پرتی می‌شوند.
۲) گوش به زنگی: توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در دورهٔ زمانی طولانی و نامشخص
۳) جست‌وجو: یافتن محرک هدف در بین محرک‌های مزاحم در زمینهٔ دیداری (مکان نامشخص)

۶- **ساماندهی توجه**
۱) در هنگام توجه هرچه آگاهی فرد بیشتر باشد توجه، ارادی‌تر خواهد بود.
۲) درانجام هم‌زمان چندتکلیف (توجه تقسیم‌شده) کارایی توجه فرد کاهش یافته و میزان خطای او افزایش می‌یابد.
۳) هرچه مدت انجام تکالیف بیشتر باشد، کیفیت انجام آن تکلیف کاهش می‌یابد.
۴) استفاده از حواس مختلف در انجام تکلیف، میزان کارایی آن تکلیف را افزایش می‌دهد.

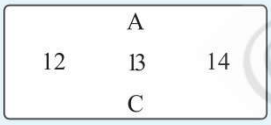
نکته

عوامل تسهیل‌کنندهٔ تکلیف هم‌زمان عبارت‌اند از: تشابه، آسانی، تمرین و تکرار.

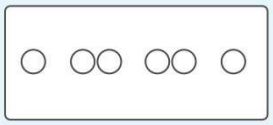
۷- ✪ **ادراک**
۱) تعریف: مجموعه فرایندهایی است که از طریق آنها، محرک‌های مورد توجه را بازشناسی و سازمان‌دهی کرده و به آنها معنا می‌بخشیم.
۲) فضای ادراکی: تعبیر و تفسیر محرک‌های احساس‌شده
۳) خطای ادراکی: منظور این است که آنچه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراکش کرده‌ایم.
۴) حافظه: به‌واسطهٔ ادراک محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل شده و در مخزن حافظه نگهداری می‌شوند.

۸- ✪ **مکتب گشتالت**
۱) معنی: واژه‌ای آلمانی به معنی کل و هیئت است.
۲) دیدگاه: برتری کل نسبت به مجموع اجزا و شامل روابط اجزا هم می‌شود.
۳) اصول

۱- شکل و زمینه:
ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف، تغییر می‌کند.

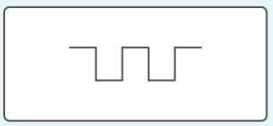
۲- مجاورت:
اشیا کنار هم به‌صورت یک گروه ادراک می‌شوند.

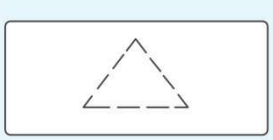
۳- مشابهت:
معمولاً اشیا براساس شباهت طبقه‌بندی می‌شوند.

۴- استمرار:
ادراک متصل و پیوستهٔ اشکال نه منقطع و غیرپیوستهٔ آنها.

۵- تکمیل:
تمایل به کامل دیدن اشیای ناقص.

@KonkurVIPBook

فعالیت ۳-۱ ۶۸

همین حالا مطالعه ... . صدای بوق چند ماشین، موتور سیکلتی در حال عبور، صدای جیک‌جیک گنجشک‌ها و ...

فعالیت ۳-۲ ۶۹

سه حس از ... . پاسخ پیشنهادی: من در این آزمایش بیش از نیم ساعت نتوانستم دوام بیاورم؛ زیرا دچار اضطراب و بی‌قراری شدم و عجله داشتم هرچه زودتر به شرایط عادی برگردم.

فعالیت ۳-۳ ۷۰

محمد، حسن و ... . پاسخ پیشنهادی: من و دوستانم مریم و سمیه مشغول تماشای فیلم بودیم و از غذای روی گاز غافل شدیم. بوی سوختگی پخش شد (احساس) مریم گفت یه بویی می‌آید (توجه) و ناگهان سمیه فریاد زد غذا سوخت و به‌طرف آشپزخانه دوید. (ادراک)

فعالیت ۳-۴ ۷۰

بررسی و جست‌وجو: ... . راهنمایی: از نظر پیاژه در تغییر شکل اشیا یک مورد، مورد دیگر را جبران می‌کند. برای مثال گرچه ارتفاع مایع درون ظرف (ب) کمتر از ارتفاع مایع داخل ظرف «الف» است اما به همان نسبت پهنای مایع درون ظرف (ب) بیشتر از پهنای مایع درون ظرف «الف» است، بنابراین با هم برابرند.

سؤال متن ۷۰

به نظر شما دریافت تک حسی کارایی بیشتری دارد یا دریافت چند حسی؟ چرا؟ چندحسی، زیرا با چند حواس اطلاعات بیشتری وارد سیستم شناختی و پردازش اطلاعات می‌شود.

فعالیت ۳-۵ ۷۱

نوشته‌ای را (مانند ... ؟ مطالعه به شیوهٔ سوم مؤثرتر بوده و با یادآوری بهتری همراه است؛ زیرا حواس بیشتری را به‌کار می‌گیرد (بینایی، شنوایی و حرکتی)

سؤال ۷۳

با توجه به ... ؟

۱- جانبازان جنگ تحمیلی، در مقایسه با افراد عادی، برای جراحی یک عضو به یک اندازه ابراز ناراحتی نمی‌کنند. زیرا جانبازان به دلایل شخصیتی و فرهنگ ایثار و استقامت درد کمتری احساس می‌کنند.

۲- درد زایمان برای خانم‌ها، به مراتب قابل تحمل‌تر از درد ناشی از جراحی کلیه است. به علت شور و شوق مادر شدن و مهر و عاطفهٔ مادری

قبل از شروع ... . تمرکز دچار مشکل می‌شود. استمرار توجه در مدت لازم تمرکز نامیده می‌شود. با تغییر جهت یافتن توجه، «تمرکز» فرد بر روی محرک خاص کاهش خواهد یافت.

سؤال ۷۴

به نظر شما ...؟ یک دندانپزشک بیشتر به دندان‌های افراد دقت می‌کند، همان‌طور که یک طراح لباس و یک متخصص پوست به ترتیب به طرز لباس پوشیدن و پوست افراد توجه می‌کنند. آنچه توجه این افراد را به محرک‌هایی مرتبط با حرفهٔ خود سوق می‌دهد اطلاعات موجود در حافظهٔ هریک از آنان است. افراد دیگری مانند پلیس راهنمایی و رانندگی و مراقب امتحان به محرک‌های مورد نظر خود توجه می‌کنند.

سؤال ۷۵

آیا دقت کرده‌اید ...؟ زیرا به علت پدیدهٔ آماده‌سازی پخش موسیقی یا صدایی قبل از اعلام خبر در فرودگاه‌ها و بیمارستان‌ها موجب جلب توجه و دقت افراد می‌شود.

فعالیت ۳-۶ ۷۵

تماشاگران برای مشاهده ... . پاسخ پیشنهادی: به قصد تماشای سریال مورد علاقهٔ خود تلویزیون را تماشا می‌کنیم. اما در حین پخش سریال مورد نظر ما به دفعات آگهی‌های تبلیغاتی به شکل زیرنویس پخش می‌شود. با اینکه ما برای دیدن تبلیغات سراغ تلویزیون نیامده‌ایم، آگهی‌های پخش‌شده ما را آمادهٔ خرید آن وسایل در هنگام دیدن آنها در فروشگاه‌ها می‌کند.

@KonkurVIPBook

فعالیت ۳-۷ ۷۶

اگربخواهید مطالب ... . روش دوم را انتخاب می‌کنم. در روش دوم دچار خوگیری (یکنواختی و ثبات نسبی) نشده و تمرکز بهتری خواهم داشت.

فعالیت ۳-۸ ۷۸

هنگام عبور از ... ؟ در بازرسی فرودگاه‌ها به دنبال ردیابی علامت غایب هستیم، بنابراین هشدار کاذب وجود دارد. مطالعهٔ درسی که با اهمیت‌تر است، باید با پدیدهٔ هشدار کاذب همراه باشد. زیرا در این هنگام باید مراقب مواردی که توجه را کاهش می‌دهد باشیم.

سؤال ۷۹

۱- چرا بین دو ...؟ برای افزایش گوش بزنگی و جلوگیری از تأثیر عامل خستگی

۲- آیا دانش‌آموزان دوره‌های ...؟ دانش‌آموزان در سنین کمتر و در دوره‌های پایین‌تر به زنگ تفریح طولانی‌تری نیاز دارند.

فعالیت ۳-۹ ۸۰

یافتن یک خودرو ... . در یک پارکینگ خلوت، پیدا کردن خودرو راحت‌تر است. یافتن یک خودرو با رنگ متفاوت نیز در بین سایر خودروها راحت‌تر است. در مورد مثال اول عامل «اثر اندازهٔ نمایش» و در مثال دوم عامل «اثر خصیصه» رخ داده است.

مثال‌های دیگر: پیدا کردن یک گل‌سر با رنگ خاص میان گل‌سرهای دیگر (اثر خصیصه) و پیدا کردن یک کودک در مهد کودک خلوت (اثر اندازهٔ نمایش)

سؤال ۸۱

اگر تمایل داشتید ...؟ درسی را که علمی نباشد و شباهت زیادی به یک برنامه مستند علمی نداشته باشد، مانند تمرین املاء.

فعالیت ۳-۱۰ ۸۱

آیا می‌توانید حدس ... . زیرا رنگ قرمز در مه و دود پراکنده شده و بهتر دیده می‌شود. گیرنده‌های رنگ قرمز در چشم به صورت خوشه‌ای و دسته‌ای در ناحیه‌ای در نزدیکی مرکز چشم تمرکز یافته‌اند و اگر رنگ سبز را انتخاب می‌کردند، با توجه به اینکه این رنگ نماد آرامش و ایمنی است، توجه لازم را در رانندگان ایجاد نمی‌کرد. بر اساس «اثر استروپ» زمانی که اسم یک رنگ مانند آبی، سبز یا قرمز با رنگ دیگری چاپ شده باشد (مثلاً کلمهٔ «قرمز» با جوهر «آبی» رنگ چاپ شود)، بیان رنگ کلمه، در مقایسه با حالتی که رنگ جوهر و کلمه یکی باشند، زمان بیشتری به خود اختصاص داده و با احتمال خطای بالاتری مواجه خواهد بود.

سؤال ۸۲

به نظر شما...؟ در توهم، ادراک حسی غلط در ارتباط با محرک‌های خارجی غیرواقعی، اما در خطای ادراکی، ادراک حسی غلط در ارتباط با محرک‌های خارجی واقعی است.

فعالیت ۳-۱۱ ۸۲

با جست‌وجو در ... . خطای بینایی: هر اندازه یک شیء بزرگ‌تر باشد، به همان اندازه انتظار داریم که سنگین‌تر باشد، اگر دو جسم از یک مادهٔ معین ساخته شوند، اما اندازه‌های متفاوت داشته باشند، در اثر تضاد آنچه کوچک‌تر است، سنگین‌تر به نظر می‌رسد.

خطای شنوایی: در تشخیص صداهای شبیه به هم دچار خطا می‌شویم مانند صدای بوق آمبولانس و آژیر پلیس و یا تشخیص صدای انواع پرندگان

سؤال ۸۳

بسیاری از افراد ... ؟ تصویر تمام قد و کامل از خود می‌تواند طبق اعتقاد مکتب گشتالت درک جامعی را در بیننده ایجاد کند. از نظر این مکتب کل بیشتر از مجموع اجزا است و روابط بین اجزا را هم شامل می‌شود.

نکته

اگر تعداد خطاهای ادراکی زیاد باشد به عنوان «خطای شناختی» وارد نظام ذهنی فرد می‌شود.

جمع‌بندی درس ۸۶

با توجه به آنچه از این درس فرا گرفتم می خواهم مشکلات مربوط به توجه را کاهش دهم.

در این راستا باید این کارها را انجام دهم: پاسخ پیشنهادی: ۱- سعی می‌کنم از بین محرک‌های محیطی مختلف، به آن محرکی توجه کنم که خیلی مهم و با اهمیت است. ۲- محرکی را که برگزیده‌ام، برای خودم پردازش کرده و معنی‌دار می‌سازم به نحوی که آن محرک جزء ملکه‌های ذهنی من باشد. ۳- برای اینکه توجهم را برای موضوع یا محرکی بالا ببرم، سعی می‌کنم آن موضوع را از ابعاد و زوایای متفاوت ببینم و به دنبال چرایی و چگونگی موضوع باشم. ۴- از انجام هم‌زمان چند تکلیف به‌خصوص در تکالیف جدید و سخت پرهیز می‌کنم تا جلوی تقسیم توجه را بگیرم. ۵- سعی می‌کنم که از تمام حواس خودم در یادگیری استفاده کنم. مثل حواس بینایی، شنیداری و ... .

@KonkurTBook

ارزشیابی مستمر

الف) جاهای خالی را با کلمات یا عبارات مناسب کامل کنید. (۱/۷۵ نمره)

۱ احساسِ ..... برای بقای موجودات زنده حیاتی است.

۲ دربین حواس مختلف، بیشترین دریافت اطلاعات توسط ..... انجام می‌گیرد.

۳ تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع ..... است. (اردبیل ـ نمونه‌دولتی‌الزهرا (س) ـ دی ۹۷)

۴ بازشناسی و سازماندهی محرک‌های توجه‌شده، ..... نامیده می‌شود.

۵ تمایل انسان‌ها به کامل دیدن اشیا ناقص ..... نام دارد.

۶ طبق اصل استمرار، ما تمایل داریم اشکال را به‌صورت ..... و ..... ببینیم.

ب) به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۷ **محرومیت حسی را تعریف کنید. (۱)** (اردبیل ـ نمونه‌دولتی الزهرا (س) ـ دی ۹۷)

۸ ✪ **در هریک از موارد زیر با کدام کارکرد توجه مواجه هستیم؟ (۰/۷۵)** (تهران ـ مدرسهٔ فرهنگ ۴ ـ دی ۹۶)

الف) هشدار کاذب

ب) یافتن هدف در طول زمان

ج) تشخیص محرک هدف بین محرک‌های مزاحم

۹ **میزان دشواری هریک از موارد زیر را مشخص کنید. (۱)**

الف) انجام تکالیف جدید به‌طور همزمان

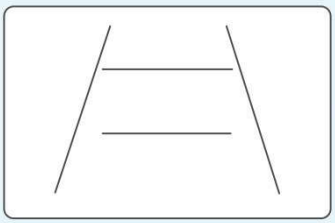
ب) انجام تکالیف با آگاهی قبلی

ج) انجام تکالیف در زمان‌های طولانی

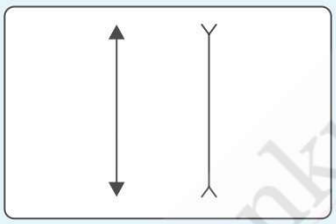
د) انجام تکالیف مشابه

۱۰ ✪ **اشکال زیر کدام خطا را نشان می‌دهد؟ (۰/۵)** (تهران ـ مدرسهٔ فرزانگان ـ دی ۹۷)

الف)

ب)

۱۱ **عوامل مؤثر بر توجه را به ترتیب عملکردی بنویسید. (۰/۷۵)**

۱۲ **انواع کارکردهای توجه را مقایسه کنید. (۰/۷۵)**

۱۳ ✪ **خطای ادراکی با خطای شناختی چه تفاوتی دارد؟ (۰/۵)** (تهران ـ مدرسهٔ فرزانگان ـ دی ۹۷)

۱۴ ✪ **با یک مثال خطای شناختی را توضیح دهید. (۰/۵)**

۱۵ ✪ **چه انتقادی بر گشتالت وارد است؟ (۰/۵)**

۱ محرک‌های بیرونی (۰/۲۵) ۲ چشم (۰/۲۵) ۳ شدت محرک (۰/۲۵) ۴ ادراک (۰/۲۵) ۵ تکمیل (۰/۲۵) ۶ متصل (۰/۲۵) ـ پیوسته (۰/۲۵) ۷ محرومیت حسی، یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به وسیلهٔ محرک‌های بیرونی تحریک نشود. (۱) ۸ الف) ردیابی علت (۰/۲۵)، ب) گوش به زنگی (۰/۲۵)، ج) جست‌وجو (۰/۲۵) ۹ الف) زیاد (۰/۲۵)، ب) کم (۰/۲۵)، ج) زیاد (۰/۲۵)، د) کم (۰/۲۵) ۱۰ الف)خطای پونزو (۰/۲۵)، ب) مولر ـ لایر (۰/۲۵) ۱۱ تحریک حسی، (۰/۲۵) حافظه، (۰/۲۵)، نوع پردازش (۰/۲۵) ۱۲ ردیابی درست علامت (علامت هدف و علائم انحرافی که باعث حواس‌پرتی می‌شوند.) (۰/۲۵) گوش به زنگی (توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در طول یک دورهٔ زمانی طولانی) (۰/۲۵) جست‌وجو (یافتن محرک هدف در بین محرک‌های مزاحم در یک زمینهٔ دیداری) (۰/۲۵) ۱۳ اگر خطاهای ادراکی زیاد باشد به عنوان خطای شناختی وارد نظام پردازشی فرد شده و نتایج به مراتب خطرناک‌تر از خطای پونزو و مولر- لایر خواهد بود. (۰/۵) ۱۴ بسیاری از افراد در ادراک خود از بدنشان شک دارند چه بسا این افراد بسیار زیبا هستند، اما به دلیل خطای شناختی، اقدام به انجام‌عمل‌های زیبایی متناوب می‌نمایند. (۰/۵) ۱۵ دانش امروز ادراک را فراتر از گشتالت دانسته (۰/۲۵) و بر پردازش معنوی تأکید دارد. (۰/۲۵)

@KonkurVIPBook